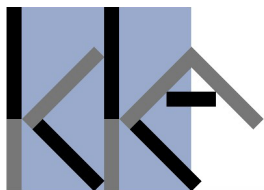

Korkeakoulujen laadunvarmistusjärjestelmien auditointi

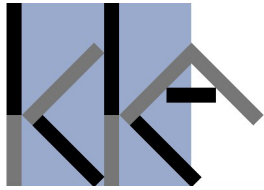
Yliopistokirjastojen johdon seminaari 16.1.2006

Projektisuunnittelija Sirpa Moitus
Korkeakoulujen arviointineuvosto
www.kka.fi

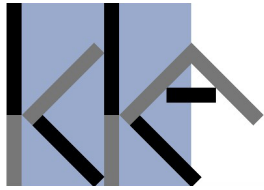
Lähtökohtana Bologna-prosessin tavoitteet

- § Bolognan julistus 1999: eurooppalaisen korkeakoulutusalueen (EHEA) luominen vuoteen 2010 mennessä
- § kuusi tavoitetta
  - n ymmärrettävät tutkintorakenteet
  - n yhdenmukaiset tutkintorakenteet (BA-, MA-rakenne)
  - n opintojen mitoitussysteemien käyttöönotto (ECTS)
  - n liikkuvuuden lisääminen
  - n laadunarvioinnin eurooppalainen ulottuvuus (ENQA:lla keskeinen rooli)
  - n korkeakoulutuksen eurooppalainen ulottuvuus (verkostoituminen)

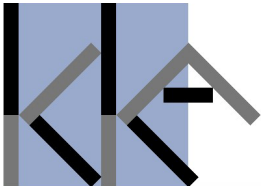
Laadunvarmistuksen kansainväliset haasteet

- § koulutuksen kaupallistuminen
- § kansainväliset koulutusmarkkinat
- § opiskelijoiden liikkuvuus

- § tarve todentaa korkeakoulutuksen laatu
- § tarve lisätä eurooppalaisen koulutuksen vetovoimaa

Bolognan seurantakokoukset Praha 2001, Berliini 2003 ja Bergen 2005

- § Praha 2001: opiskelijoiden osallistuminen, elinikäinen oppiminen, ja yhteisten tutkintojen (joint degrees) luominen päätettiin lisätä Bolognan tavoitteisiin

- § Berliini 2003: laadunvarmistusjärjestelmien käyttöönotto vuoteen 2005 mennessä
  - n kansallisiin laadunvarmistusjärjestelmiin tulisi kuulua akkreditointi-, sertifiointi- tai muu vastaava järjestelmä

- § Bergen 2005: päätettiin ottaa käyttöön ENQA:n suositukset korkeakoulujen laadunvarmistukselle
  - n seuranta Lontoossa 2007

Bergenin seurantakokous 2005 (1/2)

"We adopt the standards and guidelines for quality assurance in the European Higher Education Area as proposed by ENQA. We welcome the principle of a European register of quality assurance agencies based on national review."

www.bologna-bergen2005.no

ENQAn suositukset ja periaatteet korkeakoulutuksen laadunvarmistukselle

1. Korkeakoulujen sisäiselle laadunvarmistukselle

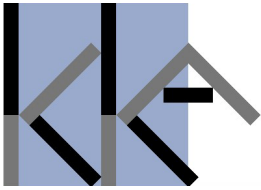
- n Korkeakoulujen sisäiseen laadunvarmistukseen kuuluu laatupolitiikka, koulutusohjelmien ja tutkintojen säännöllinen kehittäminen, opiskelija-arviointien kriteerit, opetushenkilöstön pätevyys, riittävät tukipalvelut, tiedon keruu ja analysointi johtamista varten, säännöllinen tiedottaminen koulutuksesta ja tutkinnoista

2. Korkeakoulujen ulkoiselle laadunvarmistukselle

- n Kk:jen sisäisen laadunvarmistuksen suositukset osana ulkoista arviointia, arviointiprosessien läpinäkyvyys, arviointien kriteeriperusteisuus, arviointiprosessien tarkoituksenmukaisuus, raporttien selkeys ja saatavuus, seurannat, arviointien säännöllisyys, yhteenvedot

3. Ulkoisesta laadunvarmistuksesta vastaavien kansallisten ja alueellisten arviointielinten toiminnalle

- n arviointiprosessit, virallinen asema, resurssit, tavoitteet, riippumattomuus, yksikköjen ulkoinen arviointi

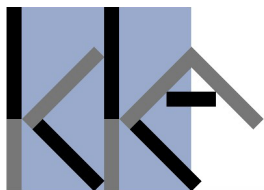
Bergenin seurantakokous 2005 (2/2)

"Almost all countries have made provision for a quality assurance system based on the criteria set out in the Berlin Communiqué and with a high degree of cooperation and networking. However, there is still progress to be made, in particular as regards student involvement and international cooperation. Furthermore, we urge higher education institutions to continue their efforts to enhance the quality of their activities through the systematic introduction of internal mechanisms and their direct correlation to external quality assurance."

www.bologna-bergen2005.no

1. Laadunvarmistusjärjestelmiä systemaattisesti auditoivia maita ovat esim.
  - § Ruotsi vuosina 1995-2001, nyt käynnistymässä uudelleen
  - § Englanti, Skotlanti, Irlanti, Sveitsi, Etelä-Afrikka vuodesta 2003
  - § Norja vuodesta 2004 alkaen
  - § Suomi vuodesta 2005 alkaen
2. Korkeakouluja akkreditoivia maita
  - § Saksa, Unkari, Irlanti, Italia, Latvia
3. Koulutusohjelmia akkreditoivia maita
  - § Saksa, Unkari, Hollanti, Puola, Tsekki, Latvia, Viro

HUOM! Useilla mailla käytössä näiden rinnalla muita arviointityyppejä: korkeakoulujen kokonaisarviointit, koulutusohjelma-arviointit, teema-arviointit, benchmarking

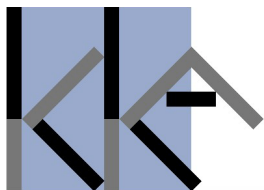
Mihin laadunvarmistusta tarvitaan? - Kotimaiset haasteet

ERI RYHMIEN ODOTUKSET

- § Opetusministeriö
- § Korkeakoulut itse
- § Opiskelijat ja hakijat
- § Työnantajat
- § Sidosryhmät

MILLAISIA ODOTUKSIA?

- § lisää kansainvälistä uskottavuutta
- § lisää läpinäkyvyyttä
- § ulkoisen ja sisäisen tulosohjauksen työväline
- § tukee korkeakoulun strategiatyötä ja johtamista
- § auttaa kehittämään ja arvioimaan korkeakoulun toimintaa
- § tekee näkyväksi eri osapuolten vastuut
- § parantaa opiskelijoiden oikeusturvaa

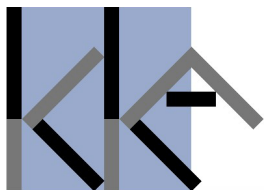
Laadunvarmistuksen tilanne korkeakouluissa

Makrotaso = koko korkeakoulun taso

- n erilaisia lähestymistapoja:
  1. lähtökohtana standardoidut mallit; esim. EFQM, BSC, ISO, EQUIS, VM:n tulosprisma
  2. korkeakoulujen itsensä kehittämät mallit; fokuksena esim. opetuksen laatu
- n korkeakoulun yhteinen laatudokumentti

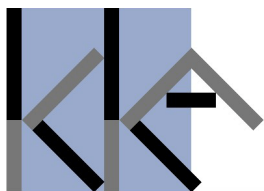
Mikrotaso = tdk:t/osastot, laitokset, oppiaineet, tukipalvelut...

- n prosessikuvauksia laaditaan; prosessien yhteydet
- n vakiinnutetaan sisäisiä ja ulkoisia arviointi- ja palautekäytäntöjä
- n luodaan menettelyjä palautetiedon hyödyntämiseksi
- n pohditaan eri ryhmien rooleja laadunvarmistusjärjestelmässä

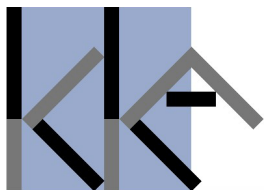
Laadunvarmistuksen ajankohtaisia kysymyksiä tällä hetkellä

1. Miten laadunvarmistusjärjestelmän osista kootaan toimiva kokonaisuus?
2. Miten laadunvarmistusjärjestelmä saadaan nivoutumaan osaksi korkeakoulun normaalia toimintaa?
3. Miten kaikki korkeakouluyhteisön jäsenet ja opiskelijat saadaan osallistumaan laatutyöhön?
4. Miten voidaan tehostaa arviointi- ja palautetiedon hyödyntämistä?

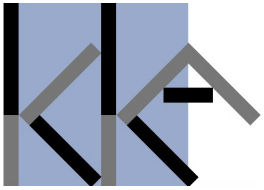
Auditoinnin tavoitteet

- § ENSISIJAINEN TAVOITE on tukea korkeakoulua laadunvarmistusjärjestelmän kehittämisessä
- § tässä tarkoituksessa arvioidaan
  - n miten korkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmä toimii laadunhallinnan ja kehittämisen välineenä
  - n tuottaako laadunvarmistusjärjestelmä toiminnan kehittämisen kannalta tarkoituksenmukaista tietoa ja johtaako se kehittämistoimenpiteisiin
- § tuoda esiin vahvuuksia ja hyviä käytänteitä, antaa kehittämissuosituksia
- § tehdä päätös KKA:ssa siitä, läpäiseekö korkeakoulu auditoinnin vai edellyttääkö laadunvarmistusjärjestelmä uusinta-auditointia.

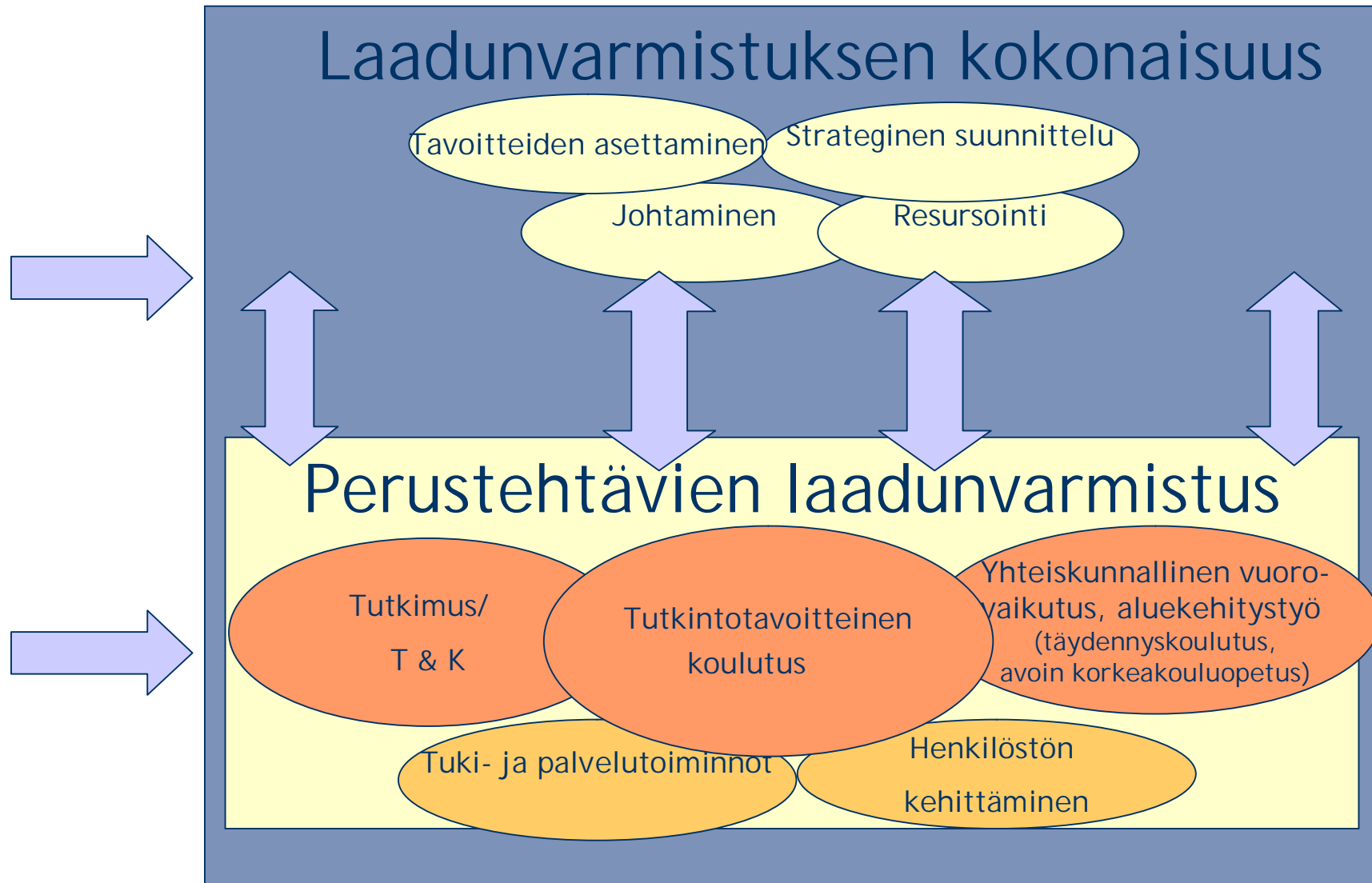

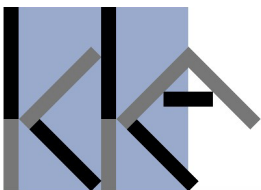
Auditoinnin lähtökohtia

- § Laadun hallinnan ja kehittämisen tulee kattaa korkeakoulun koko toiminta
- § Auditoinnissa ei oteta kantaa korkeakoulun tavoitteisiin tai tuloksiin, vaan laadunvarmistuksen toimivuuteen ja vaikuttavuuteen
- § Auditointimallin taustalla vahvasti eurooppalaiset suositukset ja periaatteet korkeakoulujen laadunvarmistukselle (www.enqa.net)

Laadunvarmistusjärjestelmän tarkastelutasot auditoinnissa

Auditoinnin kohteet

1. Laadunvarmistusjärjestelmän tavoitteet, kokonaisrakenne ja osa-alueiden väliset yhteydet

2. Dokumentaatio (laatupolitiikan, toimintojen, toimijoiden ja vastuiden määrittely)

4. Henkilökunnan, opiskelijoiden ja ulkoisten sidosryhmien osallistuminen

3. Perustehtävien sekä tuki- ja palvelutoimintojen laadunvarmistuksen kattavuus

§ tutkintotavoitteinen ja muu koulutus

§ tutkimus/tutkimus- ja kehitystyö

§ yhteiskunnallinen vuorovaikutus, vaikuttavuus ja aluekehitystyö

§ tuki- ja palvelutoiminnot

§ henkilöstön kehittäminen

5. Järjestelmän kytkeytyminen johtamiseen ja toiminnanohjaukseen

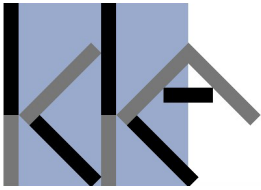
6. Järjestelmän tuottaman tiedon tarkoituksenmukaisuus ja saatavuus korkeakoulun sisällä

7. Järjestelmän tuottaman tiedon tarkoituksenmukaisuus ja saatavuus ulkoisten sidosryhmien näkökulmasta

8. Laadunvarmistuksen menettelytapojen ja rakenteiden toimivuus ja vaikuttavuus toiminnan kehittämiseen

9. Järjestelmän tuottaman tiedon hyödyntäminen koulutuksen ja muun toiminnan laadunhallinnan ja kehittämisen välineenä

10. Järjestelmän toiminnan seuranta, arviointi ja jatkuva kehittäminen

Esimerkkejä auditointikysymyksistä

Kattavuus

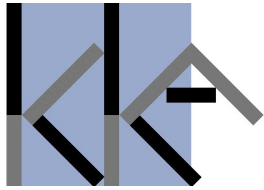
- Miten laadunvarmistusjärjestelmän toiminnot, toimijat ja vastuut on määritelty ja dokumentoitu toiminnan eri tasoilla?
- Miten laatua varmistetaan koulutusohjelma-/oppiainetasolla? Kattaako laadunvarmistus koulutuksen suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin?
- Miten korkeakouluuyhteisön jäsenet ja ulkoiset sidosryhmät osallistuvat laadunvarmistukseen?

Vaikuttavuus

- Miten laadunvarmistusjärjestelmän tuottamaa tietoa hyödynnetään johtamisessa ja resurssoinnissa?
- Miten laadunvarmistusjärjestelmä tukee korkeakoulun toiminnan/koulutuksen kehittämistä?

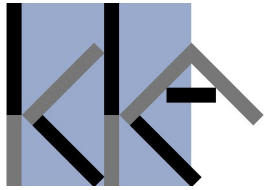
Avoimuus ja viestivyys

- Miten laadunvarmistusta koskevaa tietoa välitetään korkeakouluuyhteisön jäsenille ja ulkopuolisille yhteistyökumppaneille ja sidosryhmille?

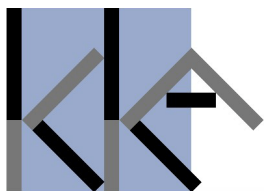
Esimerkkejä kirjastojen laatutyökaluista

1. Laatukäsikirja
2. Kirjaston strategia
3. Prosessikuvaukset
4. Mittarit
5. Henkilöstöön liittyvät dokumentit
6. Palautetiedon keruu
7. Palautetiedon hyödyntäminen
8. Arvioinnit: sisäiset, ulkoiset

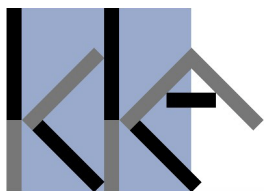
Mihin on kiinnitetty huomiota tehdyissä auditoinneissa?

- § kytkennät koko korkeakoulun laatujärjestelmään
- § kytkennät koulutukseen
- § kehittämiskohteiden tunnistaminen
- § arviointipalautteiden hyödyntäminen
- § tukiprosessien välinen yhteistyö

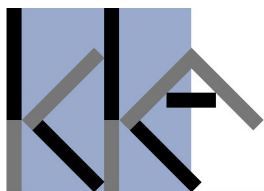
Auditoinnit 2005-2010

Pilotti-auditoinnit 2004-2005	Syksy 2005- kevät 2006	Kevät 2006- kesä 2006	Syksy 2006- kevät 2007	2007-2010
KyAMK PirAMK	JAMK MAMK KPAMK KuY	SeAMK Hanken	LAMK Savonia Svenska YHS TTY	Korkea- kouluille ilmoitetaan aikataulusta

Milloin laadunvarmistus on riittävää?

- § Lähtökohtana ovat auditointikäsi kirjassa mainitut auditointikriteerit (puuttuva, alkava, kehittyvä, edistynyt)

- § Riittävyyden arviointi perustuu kahteen näkökulmaan:
  1. Korkeakoulun omat perustelut ja näytöt
    - | Ydinkysymyksenä on, mistä korkeakoulu tietää, että sen laadunvarmistus toimii ja miten korkeakoulu pystyy toimivuuden osoittamaan?
  2. Auditointiryhmän jäsenten asiantuntemus ja kokemus (korkeakoulujen edustajat, opiskelijoiden edustaja, työelämän edustaja)

Auditointikäsi kirja

§ Korkeakoulujen arviointineuvoston julkaisu
4:2005

§ http://www.kka.fi/pdf/julkaisut/KKA_405.pdf